

száma, akik a barátjukat vagy osztálytársukat tartják annak, és legutolsó helyen szerepelnek a példaképek rangsorában a tanárok, nevelők.

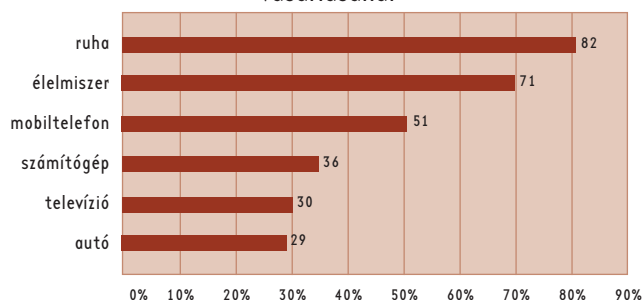
A kutatók érdekes tapasztalatként rögzítik, hogy a nemzetközi trendekhez hasonlóan Magyarországon is kiderült, hogy a gyerekek nemcsak a kifejezetten nekik szánt termékek megvásárlására, hanem a család más vásárlásaira, beszerzéseire is komoly hatással vannak.

A gyerekek vásárlóerejét már egy ideje méri, hiszen a gyerekek mint fogyasztó fontos célcsoporttá vált a közelmúltban. A saját pénzköltés témakörben például Németországban, 2008-ban jellemző, hogy évi 6 milliárd euró fordul meg gyerekek között, hogy egyre nagyobb a szabadság a pénzköltésben, és ezzel párhuzamosan egyre fogékonyabbak a márkák, a státuszszimbólumok iránt. Az Egyesült Államok 2006-os adatai szerint a családi vásárlásokra való hatásuk élelmiszervásárlások esetén 77%, gépkocsi-vásárlásoknál 54-63%-ban érvényesül.

A gyerekek vásárlóereje itthon a saját pénzköltést, a zsebpénzt és a külön kérésre kapott pénzt tekintetbe véve a következőkkel írható le:

- Havonta fejenként átlagosan 3.300 Ft
- A teljes populáció létszáma 830.000 fő
- A 8-14 évesek évente mintegy 33 milliárd Ft felett rendelkeznek!

Ehhez hozzáadódik a családi vásárlásokba való beleszólás: **Hallgatnak a véleményére otthon az alábbi termékek vásárlásánál**

Forrás: Szonda Ipsos

Kérdés, hogy mennyire beszélhetünk a gyerekek esetében tudatos fogyasztásról, tudatos választásról. Az mindenesetre jól látható a kutatás eredményéből, hogy a megkérdezettek közel fele „hisz” a márkás dolgok jobb minőségében, 60%-uk az ismert minőséget választja, ugyanakkor szintén 50%-uk azt mondja, hogy a szépség és tartósság fontosabb a márkáságnál. Érdekes adat, hogy a gyerekek nem „shoppingolnak” vagy „plázáznak” csak úgy: 57%-uk előre eldönti, mit akar magának megvenni, és harmaduk inkább a környezetbarát terméket választja. Van tehát remény.

Gy.É.

Jut eszembe...

■ AZ ISKOLÁZTATÁSRÓL

■ BEVEZETŐÜL NÉHÁNY KÖZHELY:

1. A nagy rendszerek – így a szociális ellátás, a gyermekvédelem, a közoktatás nagy rendszere is – a méretükhöz igazodó arányban válnak egyre rugalmatlanabbakká, s egyre inkább a saját maguk által generált szabályokhoz igazodnak.

2. A nagy rendszerek, így a szociális, gyermekvédelmi, közoktatási rendszerek a méretükkel növekvő arányban várják el, hogy az ügyfeleik, a klienseik, a szolgáltatást igénybe vevők megfeleljenek a rendszer elvárásainak, elveinek, belső szabályainak.

3. A politikusok, a szakemberek a nagy társadalmi problémák megoldását illetően a gyors, egyszerű, uniformizálható és a lehetőleg egyedüli üdvözítő megoldásokat keresik – és meg is találják –, amelyekről aztán inkább hosszabb, mint rövidebb idő alatt derül ki, hogy sem nem üdvözítőek, sem nem kizárólagosak.

4. Az Élet, a Valóság minden színes fantáziánál színesebb és bonyolultabb, és a legkevésbé sem írható le, vagy kényszeríthető bele egyetlen szabályrendszerbe.

■JUT ESZEMBE:

1. A tudáslapú társadalom eszméjéből logikusan következik a nagykorúságig (18 éves korig) kiterjesztett tankötelezett-

ség (némi gyanú persze lehet, hogy a munkaerőpiac felvevőképességének vélt vagy valós hiánya is közrejátszik ebben).

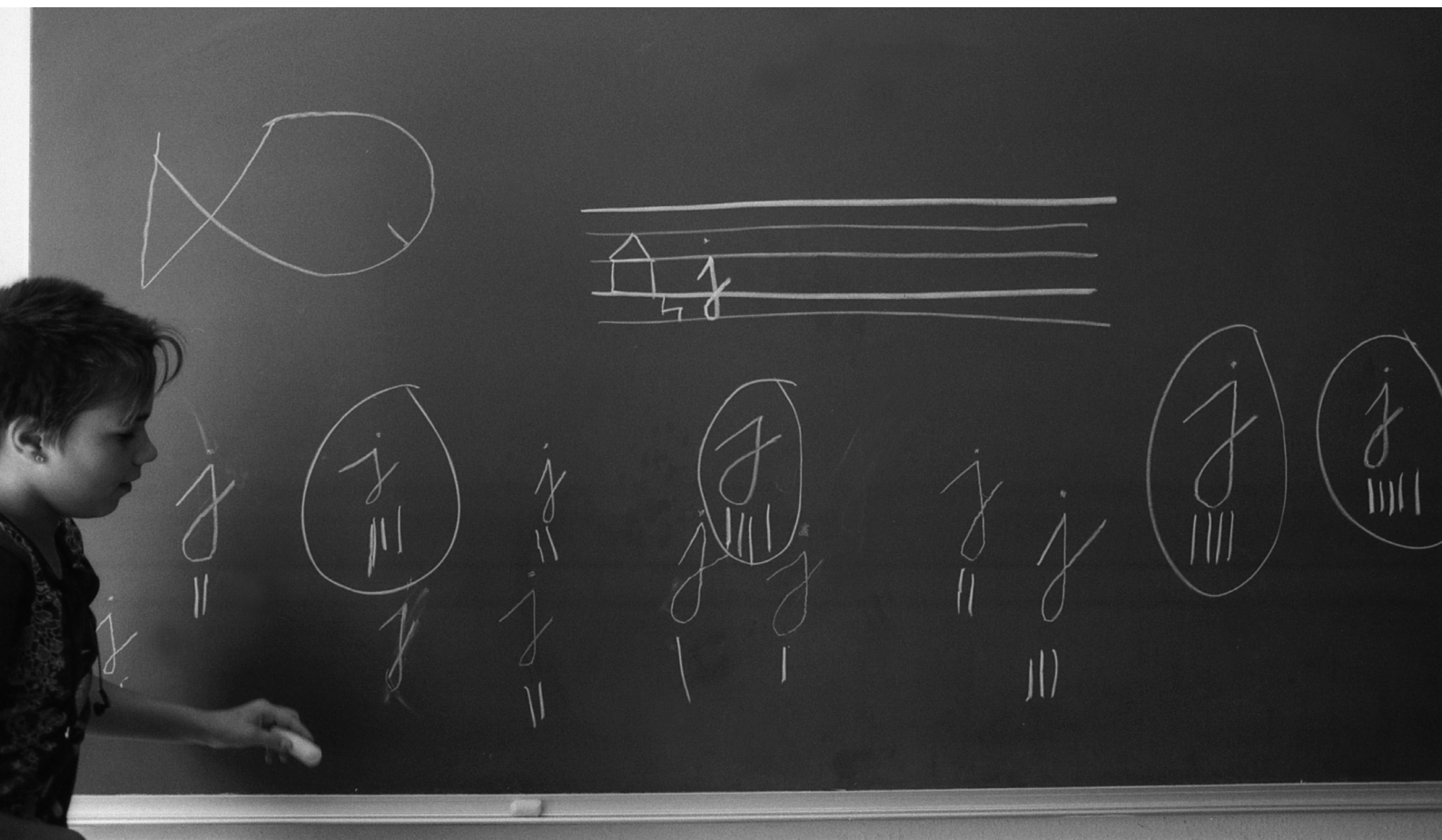
2. Az esélyegyenlőség biztosítása, a társadalmi tolerancia megteremtődése érdekében elengedhetetlen az iskolai integráció mint a társadalmi tudatformálás lehetséges eszköze.

3. Az ideák, az eszmék, az elvek kitalálói, filozófusok, politikusok, szakemberek, miként a jó szülő, annyira beleszeretnek saját „gyermekükbe”, hogy még elméleti szinten sem tételezik fel, hogy lehetnek olyan botor lelkek e világon, akik hozzájuk hasonlóan ne szerelemmel és maximális egyetértéssel, együttműködéssel állnának az általuk létrehozott, kitalált, kikényszerített, eldöntött megoldáshoz, rendszerhez, egyszóval az ő idealizált világukhoz.

4. Az a néhány másként gondolkodó, aki a fő trenddel szembeni álláspontot merészel megfogalmazni, lesajnálásban, kitagadásban, s nem ritkán a hiteltelenség különböző válfajaiban részesül.

■JUT ESZEMBE:

1. hogy a statisztikai adatok szerint a gyermekvédelmi szakellátásba bekerülők között mindig nagy számban voltak azok a 10 év feletti gyerekek, akik komoly iskoláztatási, iskolalátogatá-

si problémákkal küszködtek, küszködnek (két, három... sok évvel túlkorosak).

2. Az előző pontban jelzett populáció szakértői vizsgálatai egyértelműen azt mutatják, hogy iskolába járási szokásaik, késztetésük a mindennapos iskolába járás elfogadására rendkívül alacsony; az iskola mint intézmény önkéntes elfogadása rendkívül alacsony szinten mozog.

3. A bekerülő gyerekek között növekvő tendenciát mutat a 16 év feletti korosztály, amely a bekerülését megelőzően „fel-nőttként” önálló életvitelt folytatott (élettársi kapcsolatban élt, gyermeket szült, állapotos, a „feketepiacon” értékesítette munkaerjét), messze elkerülve az iskolát.

4. A fentebb említett gyerekek előző életvitelükből hatósági határozattal kiszakítva, a legcsekélyebb mértékig sem motiváltak az együttműködésre, legkevésbé a tankötelezettség teljesítésére, ezért mind az iskolába járás, mind a szakellátás számukra kedvezőnek vélt hatásai alól önkényesen kivonják magukat: engedély nélkül eltávoznak, megszöknek, ennek során számosan kriminalizálódnak. Gyámjaikat pedig a tankötelezettség teljesítésének elmulasztása miatt az iskola jelzése alapján, az illetékes jegyző több tíz, vagy akár 100 ezer forintra is, többszörösen bírságolja. Ebből a helyzetből a menekülés egyetlen, bár rendkívül káros, és az eredeti szándékkal ellentétes megoldási módja a magántanulóvá nyilvánítás.

■ EMLÉKEIMBEN KUTATVA JUT ESZEMBE:

1. hogy 25 évvel ezelőtt is voltak ilyen problémával küzdő gyermekeink, akiket módunkban állt a korosztályuktól eltérő életritmusukhoz igazodó iskoláztatásban részesíteni, a dolgozók általános iskolájában.

2. hogy 25 évvel ezelőtt is voltak ilyen problémával küzdő

gyermekeink, akiket módunkban állt a korosztályuktól eltérő életritmusukhoz igazodó belsőiskoláztatásban részesíteni.

3. számtalan volt növendékem, akik e fenti két iskolatípusban szerzett bizonyítványaik birtokában ma sikeres munkavállalók, vállalkozók, szülők, megbecsült tagjai a társadalomnak.

4. hogy a rendszerváltás környékén felbukkanó alternatív iskolatípusok (Belvárosi Tanoda, Külvárosi Tanoda, Zöldkakas Líceum) a fenti két iskolatípus előnyeit megtartva, annak hátrányait leküzdve próbálnak esélyt adni az egyébként rendkívül fontos és támogatandó elvek mellett a mindennapi iskoláztatásból kiszoruló gyermekek és fiatalok számára.

■ JUT ESZEMBE GYERMEKKOROM NÉHÁNY GYAKRAN HALLOTT MONDÁSA:

1. a fürdővízzel együtt kiöntött gyerekről
2. meg, hogy virágozzék száz virág, mert attól szép a rét
3. meg, hogy önmaga ellenére senkit nem lehet megváltani
4. meg, hogy a lónak négy lába van, mégis megbotlik.

Végül az jut eszembe, hogy ha komolyan azt akarjuk, hogy minden gyermeknek esélye legyen a tudásalapú társadalomban a képességeinek megfelelő iskoláztatásban részesülni, akkor olyan intézményekre, iskolatípusokra, tankötelezettségi szabályokra van szükség, amelyek figyelemmel vannak azokra a rendkívül bonyolult élethelyzetekre és családi viszonyokra, amelyekben a gyermekek élnek. Ellenkező esetben a szép és önmagukban rendkívül logikus, a saját rendszerükben koherens elvek önmaguk válnak a kirekesztés, az esélytelenség megteremtésének eszközeivé.

Meggyőződésem, meg kellene tanulnunk újra a lavórban fürdetést és a víz kiöntését a gyermek nélkül!

dr. Radoszav Miklós